

Список використаних джерел:

1. The use of electronic evidence in civil and administrative law proceedings and its effect on the rules of evidence and modes of proof: A comparative study and analysis (Stephen Mason, assisted by Uwe Rasmussen) (European Committee on Legal Co-operation, Strasbourg, 27 July 2016, CDCJ(2015)14 final). – Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680700298> – Назва з екрана.

Черняхів І.Е.

аспірант,

Університет державної фіскальної служби України

СТРУКТУРА ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО СПОРУ У СФЕРІ ДЕРЖАВНО-СЛУЖБОВИХ ВІДНОСИН ЯК ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Сьогодні наявна неоднакова практика розгляду судами спорів, що виникають у зв'язку із проходженням особою служби у структурі суб'єктів владних повноважень. Зокрема, виникають проблеми щодо юрисдикції спорів про поновлення на роботі, виконання якої передбачало реалізацію завдань та функцій держави (територіальної громади), але позивач працював за контрактом [1]. Львівський апеляційний адміністративний суд вказав про необхідність віднесення таких спорів до юрисдикції загальних судів, оскільки трудові відносини на підставі контракту виключають проходження особою публічної служби. Існують, крім того, інші спірні випадки розгляду спорів, що виникають з державно-службових відносин. Аналіз зазначеного та інших випадків свідчить про недостатню чіткість опрацювання підходів щодо розуміння таких категорій, як «публічно-правовий спір», «публічна служба», «державний службовець», «державно-службові відносини», «управління», «публічне адміністрування».

Поняття публічно-правового спору сьогодні досліджено у роботах А.К. Гасанової [2], К.О. Тимошенко [3], Н.Є. Хлібороб [4] та деяких інших дослідників. В тому числі, необхідно відмітити напрацювання стосовно особливостей публічно-правового спору, що виникають з окремих видів суспільних відносин: соціальні відносини (Н.М. Гладка), сфера господарювання (О.А. Веденяпін), сфера інтелектуальної

власності (Т.М. Трояновська) та інші. Втім, на сьогодні немає єдиної позиції стосовно структури публічно-правового спору та його елементів. Переважна кількість дослідників виділяють три елементи публічно-правового спору як предмету юрисдикції адміністративних судів: предмет, сторони, підстава [3, с. 5; 4, с. 6]. Водночас, А.К. Гасанова, розглядаючи структуру публічно-правового конфлікту в діяльності органів виконавчої влади, не виділяє такого елементу як підстава, натомість виділяючи зміст такого конфлікту [2, с. 31]. Дослідники публічно-правового спору в окремих видах суспільних відносин нерідко залишають питання дослідження його структури поза увагою.

Повертаючись до тематики публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин, необхідно вказати, що вирішення наведених вище та інших практичних питань пов'язано із створенням теоретичного підґрунтя, що передбачає опрацювання відповідних наукових категорій. Дослідження наукових напрацювань стосовно змісту терміна «управлінський» щодо характеру діяльності суб'єкта владних повноважень надає підстави стверджувати про відсутність чітких наукових позицій. Актуальні позиції судової практики фактично пов'язують зазначене поняття із здійсненням суб'єктом владних повноважень своєї діяльності відповідно до закону [5], не вдаючись до оцінки: управлінського чи технічного характеру фактично є конкретні дії. Саме таке широке розуміння може вважатись причиною зазначених вище позицій щодо юрисдикції спорів за участю особи, що займає посаду на підставі контракту. Дійсно, за контрактом особа може обіймати посаду, що передбачає виконання повноважень розпорядчого характеру (наприклад, начальник певного структурного підрозділу). Тому актуальним є уточнення зазначеної категорії.

Аналіз наукової літератури щодо змісту поняття зокрема, публічного адміністрування свідчить про можливість сприйняття його з цільової точки зору, а саме як діяльність, спрямована на: організацію, розвиток певної системи у відповідності до законів її функціонування; підтримання системи в поточному актуальному стані [6, с. 947; 7, с. 14]. Наведені функції мають бути: а) критерієм віднесення конкретних спірних правовідносин до юрисдикції адміністративного суду; б) такий критерій повинен мати визначальний характер, у порівнянні із іншими, в тому числі – способом оформлення трудових відносин особи із суб'єктом публічної влади. Крім того, посадова особа, що приймає рішення про припинення трудових відносин, приймає рішення саме

управлінського характеру щодо підтримання актуального стану системи державного апарату шляхом недопущення до виконання функцій держави особи, яка не відповідає вимогам закону. За таких обставин вважаємо, що наведені вище справи мають підпадати під юрисдикцію адміністративного суду, у зв'язку із чим доцільним є оновлення наведеного вище роз'яснення. Необхідно вказати, що керівний характер виділеного критерію простежується у актуальній судовій практиці [8].

За наведених обставин можливо окреслити коло суспільних відносин, з яких можуть виникати публічно-правові спори, що виникають у сфері державної служби. Зокрема, відповідна складова має бути присутньою у діях посадової особи як однієї з сторін спірних правовідносин. З наведеного випливає питання визначення сфери правовідносин, у яких можуть виникати публічно-правові спори щодо державної служби як предмет юрисдикції адміністративних судів.

Визначення елемента публічно-правового спору не знайшло свого однозначного розуміння у науковій літературі. Виходячи з наукового підходу, що демонструється окремими вченими (зокрема, К.О. Тимошенко; Н.Є. Хлібороб; О.А. Веденяпін, окремими іншими дослідниками), можна вказати на сприйняття ними загальнофілософської позиції щодо визначення елемента як складової частини [9, с. 537], за допомогою якої відбувається зокрема, ідентифікація конкретного публічно-правового спору, або інше важливе завдання для його характеристики. Зазначене дозволяє зробити наступні висновки стосовно структури публічно-правового спору у сфері державно-службових відносин як предмету юрисдикції адміністративного суду. По-перше, необхідно підтримати дослідників, які не виділяють зміст публічно-правового спору як його елемент, виходячи з значення терміну «зміст» – в даному випадку він охоплює собою конфліктний характер взаємовідносин, що склались між сторонами, а тому складає, скоріш, сутність спору, але не його елемент. Таким чином, необхідно виходити з виділення підстави, предмету та сторін спору як його елементів. Втім, наведені вище міркування стосовно сфери виникнення досліджуваних спорів (публічно-правові відносини, об'єктом яких є організація або підтримання існуючої системи державної служби) дозволяють стверджувати про можливість виділення ще одного елемента – сфери виникнення публічно-правового спору. Хоча зазначений елемент і не має ідентифікаційного значення, але дозволяє визначити адміністративну юрисдикцію досліджуваного спору.

У зв'язку із наведеним, з метою поширення на особу, що проходить службу за контрактом та виконує завдання держави гарантій, передбачених законодавством про державну службу, зокрема права на судовий захист права на державну службу, доцільно доповнити частиною 8 статті 11 Закону України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII [10], виклавши її в наступній редакції: «Заявник, в тому числі особа, яка працює за контрактом, має право оскаржити рішення, дії чи бездіяльність державних органів та їх посадових осіб, що перешкоджають реалізації прав, наданих йому цим Законом, до суду».

Список використаних джерел:

1. Узагальнення щодо виявлення проблем, які виникають під час застосування положень Закону «Про державну службу», іншого спеціального законодавства, що регулює питання прийняття громадян на публічну службу, її проходження та звільнення із публічної служби: лист Львівського апеляційного адміністративного суду від 01.02.2014 р. *Закон і Бізнес*. 2014. 02. 15. № 07.
2. Гасанова А.К. Адміністративно-правові засади вирішення конфліктів в діяльності органів виконавчої влади: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2011. 215 с.
3. Тимошенко К.О. Публічно-правовий спір як предмет юрисдикції адміністративних судів: автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. К.: Б.в., 2012. 20 с.
4. Хлібороб Н.Є. Публічно-правовий спір як предмет юрисдикційної діяльності адміністративного суду: автореф. дис.. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2012. 22 с.
5. Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів: постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20.05.2013 р. № 8. *Закон і Бізнес*. 2013. 07. 20. № 29.
6. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. Ю.С. Шемшученка. К.: Вид-во «Юридична думка», 2012. 1020 с.
7. Кошелева Л.М. Основні теоретичні підходи до визначення публічного адміністрування. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 2(37). С. 13-19.
8. Про стягнення коштів [Електронний ресурс]: постанова Великої Палати Верховного Суду від 31.10.2018 р. у справі № 806/1828/17. Доступ із інформ.-правової системи «ЛІГА– ЗАКОН».
9. Философский энциклопедический словарь. М.: ИНФРА-М, 2003. 576 с.
10. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Офіційний вісник України. від 15.01.2016 – 2016 р. № 3. Стор. 28. Стаття 149. Код акта 80271/2016.